

የመስኖ ጥበቃ ሥራ ማሳካት

የዘርፍ አጭር መግለጫ፡ ከጥበቃ ሥራ ማሳካት አዋጅ ቁጥር 985/2016 የተወሰደ ሕጋዊ ማጠቃለያ

1. የዘርፉ አጠቃላይ ዕይታ

ማጠቃለያ፡ የመስኖ ውኃ አጠቃቀምና የመስኖ ጥበቃና ልማትን የሚያስተባብሩ ማሳካት፡፡

የመስኖ ማሳካት የመስኖ መሠረተ ልማቶችን በማስተዳደርና የውኃ ክፍፍልን በፍትሃዊነት በመምራት እርሶ አደሮች በበጋ ወቅት የተለያዩ ስብሎችንና አትክልቶችን እንዲያመርቱ ያስችላሉ፡፡

ስለ ምንጩ ሰነድ አስፈላጊ ማስታወሻ፡ አዋጅ ቁጥር 985/2016 ስለ መስኖ፣ ስለ ውኃ ተጠቃሚዎች ወይም ስለ ውኃ ክፍፍል በየትኛውም ቦታ አይጠቅስም፡፡ ይህ ለሁሉም ጥበቃ ሥራ ማሳካት የሚሠራ አጠቃላይ ሕግ ነው፡፡ ስለሆነም ከክፍል 3 እስከ 5 ያለው ይዘት የመስኖ ማሳካት የሚሠራበት አጠቃላይ ሕጋዊ ማዕቀፍ ነው፡፡ ከመስኖ ጋር የተያያዙ ተግባራት በሕጉ አልተወሰኑም፤ በአንቀጽ 12(1)(ለ) እና 21(2)(ሰ) መሠረት በማሳካት መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናሉ፡፡

2. ስለ ምንጩ ሰነድ

ዝርዝር	መግለጫ
ርዕስ	ስለ ጥበቃ ሥራ ማሳካት የወጣ አዋጅ
ቁጥር	አዋጅ ቁጥር 985/2016
የታተመበት	ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ፣ 23ኛ ዓመት ቁጥር 7፣ አዲስ አበባ፣ ታህሳስ 14 ቀን 2009 ዓ.ም. (በእንግሊዝኛው ቅጂ 23 December 2016)፤ ገጽ 9436–9484
የፈረመበት	ዶ/ር ሙሉቱ ተሾመ፣ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት
የሚሸረው	አዋጅ ቁጥር 147/1998 (በአዋጅ ቁጥር 402/2004 እንደ ተሻሻለ) — አንቀጽ 74
ተፈጻሚነት	በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ — አንቀጽ 77
መዋቅር	10 ክፍሎች፣ 77 አንቀጾች፡፡ ጠቅላላ፤ ስለ ጥበቃ ሥራ ማሳካት አመሠራረትና ምዝገባ፤ የአባላት መብትና ግዴታ፤ አመራር አካላትና ተቀጣሪ ሠራተኞች፤ ልዩ መብቶች፤ ንብረትና ንጉዳት፤ ሌሎችና ሊንከርከሮች፤ መፍረስና ሒሳብ ማጣራት፤ የክርክር አወሳሰን፤ ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

3. ለመስኖ ማሳካት ተገቢነት ያላቸው ድንጋጌዎች

3.1 ትርጉም፣ ዓላማዎችና መርሆዎች

አንቀጽ	ማጠቃለያ
2(1)	ጥበቃ ሥራ ማሳካት ማለት በፈቃደኝነት የተሰበሰቡ ሰዎች የጋራ ኢኮኖሚያዊ፣ ማሳካትና ባህላዊ ፍላጎቶቻቸውን ለማሟላት፣ በተናጠል ሊፈቱ የማይችሉትን ችግር በጋራ ባለቤትነት በሚያስተዳድሩትና በሚሠሩት ድርጅት ለማካኝነት ለመፍታት የሚያቋቁሙት፣ ሕጋዊ ሰውነት ያለውና በዴሞክራሲያዊ መንገድ የሚቆጣጠሩት ራሱን የቻለ ማሳካት ነው፡፡
4	ዓላማዎች፡ አባላት በተናጠል ሊወጡ የማይችሉትን የኢኮኖሚና ማሳካት ችግር በጋራ መፍታት (4/1)፤ የአባላትን ዕውቀት፣ ሀብትና ጉልበት በማቀናጀት የተሻለ ውጤት ማግኘት (4/2)፤ በአባላት መካከል በራስ መተማመን ማሳካት (4/3)፤ የምርትና የአገልግሎት ወጪን መቀነስና የተሻለ የገበያ ዋጋ ማግኘት (4/4)፤ የቁጠባ ባህልን ማዳበር (4/6)፤ ለአባላት ብድር መስጠት (4/7)፤ በትምህርትና ሥልጠና አቅም ማሳካት (4/10)፡፡

አንቀጽ	ማጠቃለያ
5	መሠረታዊ መርሆዎች፡ በፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ ክፍት አባልነት ያለ አድልዎ፤ በአባላት ዴሞክራሲያዊ ቁጥጥር — አንድ አባል አንድ ድምፅ (5/2)፤ ከትርፍ ላይ በዕጣና በተሳትፎ መሠረት ትርፍ ድርሻ (5/3)፤ ራስን በራስ ማስተዳደር (5/4)፤ ትምህርትና ሥልጠና (5/5)፤ በማኅበራት መካከል ትብብር (5/6)፤ ለማኅበረሰቡ ዘላቂ ልማት መሥራት (5/7)።
6	እሴቶች፡ ራስን በራስ መርዳት፣ የግል ኃላፊነትን መውጣት፣ የዴሞክራሲ ባህልን ማዳበር፣ እኩልነት፣ ፍትሃዊነት፣ ወንድማማችነት፣ የሥነ-ምግባር እሴቶች፣ ታማኝነት፣ ግልጽነት፣ ተጠያቂነት፣ አሳታፊነት፣ ማኅበራዊ ኃላፊነት፣ ለሌሎች ማሰብ።

3.2 አመሠራረት፣ ስያሜና ምዝገባ

አንቀጽ	ማጠቃለያ
7(2)	መሠረታዊ ጥበረት ሥራ ማኅበር የሚመሠረተው በተወሰነ አካባቢ በሚኖሩ ወይም በሚሠሩ ወይም በተወሰነ ሙያ በተሰማሩ ግለሰቦች ሲሆን፣ ቁጥራቸው ከ50 ያላነሰ አባላት ያስፈልጋሉ።
7(3)	አግባብ ያለው ባለሥልጣን እንደ ሥራው ባሕርይና የኢኮኖሚ አዋቂነት የተለየ ዝቅተኛ የአባላት ቁጥር ሊወሰን ይችላል፤ ሆኖም ከ10 ማነስ የለበትም።
8	ማኅበር ምርት በማምረት፣ አገልግሎት በመስጠት ወይም በሁለቱም ሊሰማራ ይችላል። በ8(2) መሠረት አግባብ ያለው ባለሥልጣን የአካባቢውን ህብት ለመለየት ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጥናት አድርጎ ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል።
9	ማኅበሩ የራሱ ስም ይኖረዋል፤ በስሙ መጨረሻ "ኃላፊነቱ የተወሰነ የጥበረት ሥራ ማኅበር" የሚል ሐረግ መኖር አለበት። ስሙ ሥራ በሚሠራበት ቦታ ሁሉና በደብዳቤዎችና ሰነዶች ላይ መጻፍ ወይም መታተም አለበት።
10	ምዝገባ በአግባብ ባለው ባለሥልጣን ይከናወናል። ማመልከቻው የመሥራቾች ስብሰባ ቃለ ጉባኤ፣ መተዳደሪያ ደንብ (3 ቅጂ)፣ የአመራርና የቁጥጥር ኮሚቴ አባላት ስም፣ አድራሻና ፊርማ፣ የአባልነት መስፈርቶችን ማሟላታቸውን የሚያሳይ ዝርዝር፣ ከ3 እስከ 5 ዓመት የሚደርስ የሥራ ዕቅድ፣ በባንክ የተቀመጠ የመነሻ ካፒታል ማስረጃና የሥራ ቦታ መግለጫ ማካተት አለበት። ባለሥልጣኑ በ5 ተከታታይ የሥራ ቀናት ውስጥ ይወስናል፤ ውድቅ ቢያደርግ ምክንያቱን በጽሑፍ ማስረዳት አለበት፤ ቅሬታ ካለም በ60 ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይቻላል። እንዳንድ መስፈርቶች ካልተሟሉ ከአንድ ዓመት ላልበለጠ ጊዜ የሚያገለግል ጊዜያዊ የምስክር ወረቀት ሊሰጥ ይችላል (10/8)። የምዝገባ የምስክር ወረቀት ተጨማሪ የንግድ ፈቃድ ሳያስፈልግ ለመሥራት ያስችላል (10/7)።
11	ማኅበሩ ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ ሕጋዊ ሰውነት ያገኛል። ኃላፊነቱ ከጠቅላላ ንብረቱ በላይ አይሆንም።
12	መተዳደሪያ ደንብ የሚይዛቸው ጉዳዮች፡ ስምና አድራሻ፣ ዓላማና ተግባር፣ የሥራ ቦታና አካባቢ፣ የአባልነት መመዘኛዎች፣ የአባላት መብትና ግዴታ፣ የአመራር አካላት ሥልጣንና ኃላፊነት፣ ከአባልነት ስለ መውጣትና ስለ መሰናበት፣ ምርጫ፣ ስብሰባና ድምፅ አሰጣጥ፣ የትርፍ ክፍፍል፣ ኦዲት፣ የሠራተኛ ቅጥር። መተዳደሪያ ደንብ በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ይሻሻላል፤ ማሻሻያው የሚፀናው በአግባብ ባለው ባለሥልጣን ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ ነው። የሴቶችን፣ የወጣቶችንና የአካል ጉዳተኞችን ተሳትፎ የሚያሳድጉ ተግባራት መካተት አለባቸው (12/8)።
19	ማኅበሩ ከተመዘገበ በ6 ወራት ውስጥ ሥራ ካልጀመረ በ3 ወራት ውስጥ እንዲጀምር በጽሑፍ ማስጠንቀቂያ ይሰጠዋል፤ ካልጀመረ ሊፈርስና ምዝገባው ሊሰረዝ ይችላል።
20	የምዝገባ የምስክር ወረቀት በየሦስት ዓመቱ መታደስ አለበት።

3.3 አባላት፣ ካፒታልና ዕጣ

አንቀጽ	ማጠቃለያ
22	መሠረታዊ ማኅበር በዕቅዱና በአዋቂነት ጥናቱ መሠረት ቢያንስ የአንድ ዓመት የሥራ ማስኬጃ ወጪን የሚሸፍን መነሻ ካፒታል መያዝ አለበት። ዩኒየን ቢያንስ 25%፣ ፌዴሬሽን ቢያንስ 30% መነሻ ካፒታል ከአባል ማኅበራት መሰብሰብ አለበት።

አንቀጽ	ማጠቃለያ
24(2)	የመሠረታዊ ማኅበር አባል ለመሆን፡ ዕድሜ 18 ዓመት የሞላው፤ የዕጣ ክፍያና የመመዝገቢያ ክፍያ ለመክፈል የሚችል፤ የማኅበሩን ዓላማና መተዳደሪያ ደንብ የተቀበለና ግዴታዎችን ለመፈጸም ፈቃደኛ የሆነ፤ በሌሎች ደንቦችና መመሪያዎች የተወሰኑ ሁኔታዎችን የሚያሟላ መሆን አለበት።
25	የአባል መብቶች፡ በተሳተፎው መጠን አገልግሎትና ጥቅም ማግኘት፤ በስብሰባ መሳተፍና ድምፅ መስጠት፤ መምረጥና መመረጥ፤ መውጣት፤ መረጃ ማግኘት። ግዴታዎች፡ መተዳደሪያ ደንብና ውሳኔዎችን ማክበር፤ የጋራ ንብረትን መጠበቅ፤ ከማኅበሩ ጋር በውል መሠረት ግብይት ማድረግ።
26	አባል በራሱ ፈቃድ መውጣት ይችላል። ጠቅላላ ጉባኤ በተደጋጋሚ ጥፋት ወይም ግዴታን ባለመወጣት ከአባልነት ሊያሰናብት ይችላል። ተመልሶ አባል ለመሆን ከአንድ የበጀት ዓመት በኋላ፤ በወንጀል ጥፋተኛ ተብሎ ለተሰናበተ ከአምስት የበጀት ዓመት በኋላ ይቻላል።
27	ማኅበሩ ሲመሠረት በጠቅላላ ጉባኤ ከተወሰነው የዕጣ መጠን ቢያንስ አንድ አምስተኛው ያሰበሰባል፤ ቀሪው በአራት ዓመት ውስጥ ይሸጣል። ዕጣ በገንዘብ ወይም በዓይነት ሊከፈል ይችላል። የመሠረታዊ ማኅበር አባል ከተሸጠው ጠቅላላ ዕጣ ከ10% በላይ ሊይዝ አይችልም (27/5)።
28	ማኅበሩ የአባላት መዝገብ ያደራጃል (ስም፣ አድራሻ፣ ሥራ፣ ዕድሜ፣ ጾታ፣ አባል የሆነበት ቀን፣ የያዘው ዕጣ፣ የክፍለው የመመዝገቢያ ክፍያ)።
29	ውሳኔዎች በአብላጫ ድምፅ (50+1) ይተላለፋሉ፤ ልዩ ውሳኔዎች በሁለት ሦስተኛ ድምፅ። አባል ያለው ዕጣ ምንም ቢሆን አንድ ድምፅ ብቻ አለው። የመሠረታዊ ማኅበር አባላት ከ500 በላይ ከሆኑ በተወካዮች ድምፅ መስጠት ይቻላል (29/3)።
30	አባል ዕጣውን ወይም ጥቅሙን ለማስተላለፍ ቢያንስ ለሦስት ዓመት ይዞ መቆየት ያስፈልገዋል፤ ዝውውሩም በሥራ አመራር ኮሚቴ መፈቀድ አለበት። አባል ሲሞት ዕጣው ወይም ጥቅሙ ለወራሹ ይተላለፋል።

3.4 አስተዳደር

አንቀጽ	ማጠቃለያ
31-32	የማኅበሩ የበላይ አካል ጠቅላላ ጉባኤ ነው። መተዳደሪያ ደንብ ያጸድቃል፤ የሥራ አመራርና የቁጥጥር ኮሚቴ አባላትን ይመርጣል ወይም ይሽራል፤ የዕጣ መጠን ይወስናል፤ የዓመቱን ንፁሕ ትርፍ ክፍፍል ይወስናል፤ የኦዲት ሪፖርት ይመለከታል፤ ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ያጸድቃል።
33	ጠቅላላ ጉባኤ ቢያንስ በዓመት ሁለት ጊዜ ያሰበሰባል። አስቸኳይ ጉባኤ በሥራ አመራር ኮሚቴ አብላጫ ድምፅ ወይም በአባላት አንድ ሦስተኛ ጥያቄ በ15 ቀን ቅድሚያ ማስታወቂያ ሊጠራ ይችላል። ምልአተ ጉባኤ፡ በመደበኛ ጉባኤ ከግማሽ በላይ አባላት፤ በአስቸኳይ ጉባኤ ሁለት ሦስተኛ አባላት።
34	የሥራ አመራር ኮሚቴ የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ነው፤ ከሁለት ተከታታይ የሥራ ዘመን በላይ መመረጥ አይቻልም (ከአንድ የበጀት ዓመት በኋላ ዳግም መመረጥ ይቻላል)፤ ከሁለተኛው ምርጫ ዓመት ጀምሮ በየዓመቱ ቢያንስ አንድ ሦስተኛው በኦዲት ይተካል፤ ሴቶች በሚገኙበት ቢያንስ 30% የኮሚቴ አባላት ሴቶች መሆን አለባቸው (34/7)።
35	ኮሚቴው ቃለ ጉባኤና መዘግብትን ይይዛል፤ ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፤ ጠቅላላ ጉባኤ ይጠራል፤ ውሳኔዎችን ያስፈጽማል፤ የማኅበሩን እንቅስቃሴ ይመራል፤ በጸደቀ የኦዲት ሪፖርት መሠረት ትርፍ ድርሻ ያከፋፍላል።
36-37	የቁጥጥር ኮሚቴ ቢያንስ ሦስት አባላት ይኖሩታል፤ የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ነው። የሥራ አመራር ኮሚቴን፣ የገንዘብና ንብረት አጠቃቀምን፣ እንዲሁም የሕግና የመተዳደሪያ ደንብ መከበርን ይቆጣጠራል።
39	ማኅበሩ ለሥራ አመራር ኮሚቴ ተጠሪ የሆነ ሥራ አስኪያጅና ተቀጣሪ ባለሙያዎች ሊቀጥር ይችላል። ሲቀጠሩ የግል ንብረታቸው በመዝገብ ይመዘገባል።

3.5 የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማኅበራት ተግባራት (አንቀጽ 21(2))

መሠረታዊ ማህበራት በዋናነት አባላት በተናጠል መወጣት የማይችሉትን ተግባር ያከናውናሉ። ከሕጉ ውስጥ ወደ መስክ ሥራ በጣም የሚቀርበው ይህ ዝርዝር ነው፦

ተራ ቁጥር	ተግባር
(ሀ)	ለአካባቢው ሕብረተሰብ ስለ ጎብረት ሥራ ማህበር ጽንሰ ሐሳብ ግንዛቤ መፍጠርና ማስፋፋት
(ለ)	በአካባቢ ልማትና ጥበቃ ሥራ ላይ መሳተፍ
(ሐ)	ለአባላት ከመከር በፊትና በኋላ ስለ ምርት ጥራት ሥልጠና መስጠት
(መ)	ለአባላት የመጋዘን አገልግሎት መስጠት
(ሠ)	የአባላትን ችግር የሚፈቱ ፕሮጀክቶችን መንደፍ
(ረ)	የአባላትን ምርት መሰብሰብ፣ እሴት መጨመርና ለዩኒየን ወይም ለፌዴሬሽን ማስረከብ፣ ወይም የተሻለ የገበያ መድረክ በመፈለግ መሸጥ
(ሰ)	በመተዳደሪያ ደንባቸው የተዘረዘሩ ሌሎች ተግባራትን ማከናወን
21(6)	ከአባላት የተሰበሰበውን ምርት በዚያው የምርት ዘመን በወቅቱ የገበያ ዋጋ የመሸጥ ኃላፊነት
21(7)	አካባቢንና የሰውን ደኅንነት እንዳይጎዳ አካባቢን የመጠበቅ፣ የማልማትና የመንከባከብ ኃላፊነት

3.6 ለአባላት ላልሆኑ አገልግሎት መስጠት (እንቀጽ 23)

ለአባል ላልሆኑ የሚሰጥ አገልግሎት በውል ላይ የተመሠረተ ሆኖ ለሚከተሉት ዓላማዎች ይሆናል፦ መንግሥት ምርታማነትን ለማሳደግ የሚያቀርባቸውን ግብዓቶች ማሰራጨት፤ የፍላጎትና አቅርቦት ሚዛን ለመጠበቅ በመንግሥት የሚቀርቡ የፍጆታ ዕቃዎችን ማሰራጨት፤ ልማት አጋሮች የሚያቀርቡትን ተዘዋዋሪ ፈንድና ማህበራዊ አገልግሎቶች ማሰራጨት፤ እንዲሁም በእርሻ ሥራ ለተሰማሩ አርሶ አደሮች የግብርና ግብዓት ማቅረብና ምርታቸውን መሰብሰብ። ዝርዝሩ በማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል።

4. ገንዘብ፣ ድጋፍና ቁጥጥር

ርዕስ	እንቀጽ	ማጠቃለያ
ንፁሕ ትርፍ	45	ከንፁሕ ትርፍ 30% ለመጠባበቂያ ሒሳብ ይቀነሳል፤ ይህም ከማህበሩ ካፒታል 30% እስኪደርስ ይቀጥላል። ቀሪው 70% አከፋፈል በጠቅላላ ጉባኤ ይወሰናል፤ ከዚህም ለትምህርት፣ ሥልጠና፣ ማበረታቻ፣ ኦዲት ወይም ማህበራዊ አገልግሎት ሊመደብ ይችላል።
የማይከፋፈል ንብረት	44	የማህበሩ ንብረትና ገንዘብ ለአባላት ወይም ለሌላ ወገን አይከፋፈልም (በእንቀጽ 45 እና 59 ከተደነገገው በስተቀር)።
የጎብረት ሥራ ማህበራት ፈንድ	46	ማህበራት ለኦዲት፣ ሕግ አገልግሎት፣ አቅም ግንባታ፣ ጥናትና ምርምር፣ ፕሮሞሽንና ኮሙኒኬሽን ወጪዎች ፈንድ ማቋቋም ይችላሉ፤ ዝርዝሩ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ይወሰናል።
መበደርና ማበደር	47-49	የመበደር ገደብ በመተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል። ብድር የሚሰጠው ለአባላት ወይም በዚህ አዋጅ ለተቋቋመ ሌላ ማህበር ብቻ ነው፤ የወለድ መጠን በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ በመተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል፤ ዓመታዊ የብድር መጠን በጠቅላላ ጉባኤ ይወሰናል።
የመንግሥት ድጋፍ	43	የተመዘገበ ማህበር ከገቢ ግብር ነፃ ነው (አባላት ግን ከትርፍ ድርሻቸው ግብር ይከፍላሉ)፤ ከክልል በምደባ መሬት ያገኛል፤ ከብሔራዊ የጎብረት ሥራ ሥልጠና ተቋም ፕሮሞሽንና አቅም ግንባታ ሥልጠና ያገኛል፤ ሌሎች ድጋፎችም ይሰጡታል። መሠረታዊ ማህበር ከንብረቱ ጋር በተያያዘ ለፍርድ ቤት ክርክር ከሚከፈል የዳኝነት ክፍያ ነፃ ነው (43/2)።

ርዕስ	እንቀጽ	ማጠቃለያ
የዕዳ ክፍያ ቅድሚያ	40	ማኅበሩ ከአባል ወይም ከተቀጣሪ የሚፈልገው ዕዳ ከመንግሥት ዕዳ በስተቀር ከሌሎች ዕዳዎች ቅድሚያ ይሰጠዋል።
ኦዲት	50-51	እግባብ ያለው ባለሥልጣን በየበጀት ዓመቱ ቢያንስ እንደ ጊዜ ኦዲት ያደርጋል ወይም ያሳደርጋል። ሪፖርቱ በ30 ቀናት ውስጥ ለጠቅላላ ጉባኤ ይቀርባል፤ ቅሬታ ከጉባኤው ውሳኔ በ30 ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።
ኢንቨፕሚንት	52-53	ባለሥልጣኑ የማኅበሩን አሠራር፣ መዛግብትና የገንዘብ ሁኔታ ሊመረምር ይችላል፤ የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላትም እባላት ወይም የአባላት እንደ ሦስተኛ ሲጠይቁ ግዴታ ነው። ውጤቱ በቀላሉ ተደራሽ በሆነ መንገድ ይቀመጣል።
ጉዳት	54	ኦዲት ሲደረግ ያልተፈቀደ ክፍያ፣ በቸልተኝነት ወይም ሆነ ተጠሪ የደረሰ ጉዳት ወይም ንብረት ማባከን ከተገኘ ኃላፊው ይደመጣል፤ ከወለድ ጋር እንዲመልስ ይጠየቃል፤ ካልመለሰ ፍትሕ ብሔር ክስ ይቀርባል።

5. ከፍተኛ መዋቅሮች፣ ክርክርና መፍረስ

ርዕስ	እንቀጽ	ማጠቃለያ
ዩኒየን	14	ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው ሁለት ወይም ከዚያ በላይ መሠረታዊ ማኅበራት ይመሠረታል። በፌዴራል ደረጃ ለሚመሠረት ዩኒየን ቢያንስ ከሁለት ክልሎች የተውጣጡ መሠረታዊ ማኅበራት ያስፈልጋሉ።
ፌዴሬሽን	15	ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው ሁለት ወይም ከዚያ በላይ ዩኒየኖች ይመሠረታሉ። በፌዴራል ደረጃ ቢያንስ ከሁለት ክልሎች የተውጣጡ ዩኒየኖች ያስፈልጋሉ።
ሊግ	17	በኢትዮጵያ ውስጥ ያሉ ሁሉንም ማኅበራት የሚወክል እንደ ብሔራዊ ሊግ ሊመሠረት ይችላል።
ውሕደትና መከፋፈል	13	በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ፤ የአባላትና የአበዳሪዎች ስምምነት እና በባለሥልጣኑ ምዝገባ ያስፈልጋል።
ክርክር	61-67	መጀመሪያ ዕርቅ (እያንዳንዱ ወገን እንደ አስታራቂ ይመርጣል)፣ ከዚያ በሦስት ሽማግሌዎች (ከእያንዳንዱ ወገን እንደ፣ ሰብሳቢ በጋራ) የሚታይ የሽምግልና ዳኝነት፣ በመጨረሻ ለመደበኛ ፍርድ ቤት ይገባኝ። ወገኖች በዕርቅ ወይም በሽምግልና ካልተስማሙ ለመደበኛ ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላሉ።
መፍረስ	55-60	በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ፤ የአባላት ቁጥር ከተወሰነው ዝቅ ሲል፣ በፍርድ ቤት ውሳኔ፤ ወይም በኦዲት የመክሰር ሁኔታ ሲረጋገጥ። ሒሳብ አጣሪ ይሾማል፤ አበዳሪዎች ከአባላት በፊት ይከፈላሉ፤ ከዚያ ምዝገባው ይሰረዛል።
የሽግግር ድንጋጌ	75	በቀድሞው አዋጅ የተቋቋሙ ማኅበራት በዚህ አዋጅ እንደ ተቋቋሙ ይቆጠራሉ፤ ያልተመዘገቡት በሁለት ዓመት ውስጥ መመዝገብ አለባቸው፤ አለበለዚያ ሙብታቸውንና ሕልውናቸውን ሊያጡ ይችላሉ።

6. ይህ ለመስኖ ማኅበር እንዴት ይሠራል

ትርጓሜ እንጂ ከሕጉ የተወሰደ ጥቅስ አይደለም። ከዚህ በታች ያሉት ነጥቦች ከላይ ባሉት እንቀጾች ላይ የተመሠረቱ ተግባራዊ ንባቦች ናቸው፤ በማኅበሩ መተዳደሪያ ደንብና እግባብ ባለው ባለሥልጣን (የፌዴራል ንብረት ሥራ ኢጀኔሪ ወይም የክልል አቻው) መመሪያ መረጋገጥ አለባቸው።

ፍላጎት	አዋጁ የሚያመለክተው
እንደ በዮች እስተዳደር፣ የውኃ ተራማውጣትና መዋቅሮችን መጠገን ያሉ የመስኖ ተግባራትን መወሰን	በሕጉ አልተዘረዘሩም። በመተዳደሪያ ደንብ እንደ ዓላማና ተግባር (አንቀጽ 12(1)(ለ)) እንዲሁም የሥራ ቦታና አካባቢ (12(1)(ሐ)) ይካተቱ።
በአባላት መካከል ፍትሐዊ የውኃ ክፍፍል	ያለ አድልዎ አባልነትና እኩል ድምፅ (አንቀጽ 5(1)፣ 5(2)፣ 29(2))፤ የአባላት መብትና ግዴታ በመተዳደሪያ ደንብ (12(1)(ሠ))።
ለጥገናና እንክብካቤ ገንዘብ ማግኘት	ዕጣ (አንቀጽ 27)፣ መጠባበቂያ ሒሳብ (45)፣ የኅብረት ሥራ ማሳበራት ፈንድ (46) እና በመተዳደሪያ ደንብ ገደብ ውስጥ የአባላት ወይም የውጭ ብድር (47-48)።
ለትላልቅ የመስኖ ሥራዎችና ለገበያ ዩኒየን መመሥረት ወይም መቀላቀል	አንቀጽ 14 (ዩኒየን)፤ አንቀጽ 21(3) የዩኒየን ተግባራት፣ የገበያ ትስስርና የጅምላ አቅርቦትን ጨምሮ።
በውኃና በመሬት ዙሪያ የአካባቢ እንክብካቤ	አንቀጽ 21(2)(ለ) እና 21(7) — አካባቢን የመጠበቅና የማልማት ግዴታ።
የመስኖ ምርት መሸጥ	አንቀጽ 21(2)(ሐ) የጥራት ሥልጠና፣ 21(2)(መ) የመጋዘን አገልግሎት፣ 21(2)(ረ) መስብሰብ፣ እሴት መጨመርና በተሻለ የገበያ መድረክ መሸጥ፣ 21(6) በወቅቱ የገበያ ዋጋ መሸጥ።

ይህ አጭር መግለጫ ለአጠቃላይ መረጃ የተዘጋጀ ግልጽ ማጠቃለያ ነው። የሕግ ምክር አይደለም፤ ኦፊሴላዊው የፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ቅጂ የበላይ ነው።